

PREZENTAREA CONCURSULUI

Olimpiada internațională de lectură (OIL) valorifică experiența de lectură a elevului din învățământul preuniversitar, scopul fiind încurajarea abordării de către acesta a lecturii ca abilitate de viață, prin intermediul textului ficțional, nonficțional și multimodal. Organizat în temeiul programei pentru cursul opțional *Lectura și abilitățile de viață* și al Cadrului european de referință LiFT-2, LAV se adresează elevilor de 13-19 ani, capabili să folosească lectura în vederea dezvoltării personale. Acestora li se evaluează astfel competențele de lectură, capacitatea de a înțelege textele ficționale, nonficționale și multimodale, capacitatea de a reflecta asupra acestora, de a formula opinii, argumente și interpretări proprii, în scris sau în cadrul unei prezentări orale sau a unei dezbateri.

Concursul este organizat pe trei niveluri de pregătire didactică: nivelul 2, elevii de 13-14 ani, nivelul 3, elevii de 15-16 ani și nivelul 4 – 17-19 ani. Din proiectul LiFT-2 s-a valorificat tipologia elevilor-cititori și acel inventar al activităților care i-ar ajuta pe elevi să-și îmbunătățească competența literară.

SUBIECTUL PENTRU PROBA SCRISĂ

Subiectul pentru proba scrisă este alcătuit din trei părți. Din cele 60 de puncte alocate acesteia, 50%, respectiv 30 de puncte, se alocă textului ficțional și 50%, celelalte 30 de puncte, textului nonficțional și celui multimodal (ambele aflându-se în fond în zona nonliterarului).

1. Partea I – lectura textului ficțional

Textele ficționale folosite pentru subiectul I pot aparține literaturii române sau străine, texte provocatoare care să permită o lectură de identificare. S-au ales, de-a lungul celor două etape naționale, texte în proză (integrale sau fragmente) de dimensiuni de aproximativ 2000 de cuvinte, mizându-se pe faptul că elevii care participă la acest concurs ar trebui să aibă un ritm bun de lectură, texte adecvate nivelului de lectură și preocupărilor elevilor, după cum urmează:

(a) pentru nivelul 1: *Mary Poppins* de P.L.Travers (fragment), *Țara celor o mie și una de mendre* de André Maurois (fragment), *Bătrânul de lună* de Grace Lin (fragment);

(b) pentru nivelul 2: *Jocurile foamei* de Suzanne Collins (fragment), *Împăratul muștelor* de William Golding (fragment), *Pantalonii călători* de Ann Brashares (fragment);

(c) *Binecuvântați animalele și copiii* de Glendon Swarthout (fragment), *Monstrul colombre* de Dino Buzzati (text integral), *O pisică în ploaie* de Ernest Hemingway (text integral), *Umbra vântului* de Carlos Ruiz Zafón (fragment);

(d) *Roza lui Paracelsus* de Jorge Luis Borges (text integral), *Mă ofer să visez* de Gabriel Garcia Marquez (text integral), *Legenda picturii* de Michael Tournier (text integral), *Trei povești* de John Cheever (fragment).

Partea I a subiectului pentru proba scrisă are ca punct de plecare modelul dezvoltării personale în abordarea textului literar, literatura fiind în fond un discurs despre natura și condiția umană, și se centrează pe ideea că lectura este o formă de extindere a cunoașterii și autocunoașterii, elevul devenind conștient de efectele afective și cognitive pe care le are textul asupra lui. Procesele dominante vizate prin itemii formulați sunt înțelegerea (construcția sensului) și interpretarea (care presupune construcția de semnificații și interogarea semnificațiilor construite din punctul de vedere al relevanței pentru cititor). Tocmai de aceea, această primă parte este alcătuită din 4 secvențe

evaluative, numerotate de la A la D, diferențiindu-se fie prin tipul itemilor, fie prin nivelurile cognitive vizate, după cum urmează:

A. 4 itemi cu alegere multiplă a câte un punct fiecare ce urmăresc recunoașterea unor informații explicit formulate, de exemplu:

(1) *Ce vârstă are Tibby?*

a. 12 ani;

b. 13 ani;

c. 14 ani;

d. 15 ani.

(nivelul 2)

(2) *Ce se vedea de la fereastra camerei în care stăteau cei doi americani?*

a. marea;

b. marea și grădina publică;

c. marea, grădina publică și monumentul închinat eroilor;

d. marea, grădina publică, palmierii și monumentul închinat eroilor.

(nivelul 3)

sau formularea unor concluzii directe:

(1) *Camerista o privește cu o atenție încordată pe femeia din America atunci când aceasta vorbește în engleză pentru că:*

a. o antipatizează;

b. îi conferă o stare de nervozitate;

c. încearcă să înțeleagă ce îi spune;

d. este curioasă.

(nivelul 3)

(2) *Din ce motiv copiii din sat o privesc cu ciudă pe Minli?*

a. fiindcă fata s-a întors de la câmp;

b. fiindcă fata își permite să cumpere un peștișor auriu;

c. fiindcă fata este diferită de ei;

d. fiindcă fata vorbește cu negustorul de pești.

(nivelul 2)

B. un item care solicită stabilirea ordinii logice și temporale a opt idei ale textului (așezate în ordine alfabetică) vizând capacitatea elevului de a sesiza cronologia evenimentelor. Pentru fiecare idee corect plasată elevul primește 0,5 puncte, itemul permițând acumularea a cel mult 4 puncte:

(1) *Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora.*

1. *Bărbatul citește un ziar.*
2. *Bărbatul conversează cu stewardesa.*
3. *Bărbatul își comandă un martini dublu, iar femeia un sherry.*
4. *Cei doi pasageri iau masa.*
5. *Femeia merge la toaletă cu cartea.*
6. *Femeia se pregătește de culcare.*
7. *Femeia și bărbatul se urcă în același taxi.*
8. *Femeia urmărește un film.*

(nivelul 4)

C. 4 itemi semiobiectivi ce urmăresc capacitatea elevilor de a recunoaște informații explicite, formularea unor concluzii directe, interpretarea ideilor sau a informațiilor, ceea ce presupune realizarea de conexiuni, dar și evaluarea conținutului textului suport:

(1) *Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:*

1. *Transcrie, din text, trei secvențe care oferă informații despre faptul că lui Michael nu-i pare rău pentru ceea ce face.*
2. *Precizează două lucruri pe care Michael le face după ce iese din baie, despre care știe că nu sunt admise.*
3. *Explică ce vrea să spună Mary Poppins când afirmă: „Azi te-ai dat jos din pat pe partea stângă”.*
4. *Explică de ce Michael încearcă să nu trădeze faptul că e curios să afle ce sclipțește pe cărare.*

(nivelul 1)

D. un item de tip eseu de dimensiuni reduse, de 15-30 de rânduri ce solicită formularea și susținerea unor judecăți de valoare referitoare la text/ la situațiile din text sau realizarea unor conexiuni cu viața reală. Transcriem mai jos câteva din sarcinile de lucru formulate la diversele etape ale concursului:

(1) *Explică, într-un text de 15-20 de rânduri, pe baza fragmentului citat, de ce crezi sau nu crezi că ar putea fi considerat Michael un copil rău. (nivel 1)*

(2) *Redactează un text de 15-30 de rânduri, în care să-ți susții punctul de vedere despre șansele de reușită a planului pe care și-l fac cei șase băieți, având în vedere personalitatea lor. (nivelul 3)*

(3) *Câțiva din elevii unei clase au citit povestirea „Monstrul colombre” de Dino Buzzati și au păreri diferite despre semnificația ei: unii consideră că Stefano Roi și-a ratat destinul, alții că, dimpotrivă, și l-a împlinit. Redactează un text epistolar, de 20-30 de rânduri, adresat acestora, în care să-ți susții punctul de vedere referitor la problema pusă în discuție. (nivelul 3)*

(4) *Două persoane care au citit povestirea Legenda picturii de Michael Tournier discută între ele:*

— *Cred că pictorul grec a câștigat pe nedrept, deoarece el nu a creat o operă de artă.*

— *Da? Eu cred, dimpotrivă, că a câștigat meritat, căci a integrat arta în viață.*

Redactează două texte, fiecare de câte 15-30 de rânduri, care să reprezinte susținerea fiecărui punct de vedere exprimat de cei doi cititori, valorificând textul lui Michael Tournier. (nivelul 4)

2. Partea a II-a – lectura textului ficțional

Partea a II-a a subiectului pentru proba scrisă are ca suport un text nonficțional – text științific, jurnalistic, injonctiv etc., integral sau fragment. La edițiile care au avut loc au fost folosite următoarele tipuri de texte:

- (a) anunțuri;
- (b) instrucțiuni de folosire a unui produs;
- (c) rețete de bucătărie;
- (d) articole jurnalistice sau din mediul on-line;
- (e) articole științifice;
- (f) articole informative;
- (g) documente de garanție;
- (h) adaptări ale unor comentarii apărute pe diverse bloguri.

Aceste texte au generând două secvențe evaluative, după cum urmează, marcate cu A și B, după cum urmează:

A. 5 itemi de recunoaștere a unor informații explicite sau de formulare a unor concluzii directe, ca în exemplul:

- (1) *Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare din următoarele cerințe, prin valorificarea textului citat:*
1. *Menționează două motive pentru care Adina preferă reclamele stradale.*
 2. *Transcrie, din răspunsul lui Lucian, o opinie și un fapt.*
 3. *În răspunsul lui Miriam există o contradicție. Explică în ce constă aceasta.*
 4. *Precizează, valorificând răspunsul lui Cosmin, două avantaje ale reclamelor stradale.*
 5. *Prezintă, într-un text de 4-8 rânduri, prin ce se deosebește răspunsul lui Cosmin de al celorlalți. (nivelul 3)*

B. un item de tip eseu restrâns ce solicită susținerea unei opinii sau formulare unor judecăți de valoare, argumentate de fiecare dată:

- (1) *Alege o idee cu care nu ești de acord, formulată de Alexandra. Redactează un text de cel mult 20 de rânduri în care să-ți motivezi opțiunea, dezvoltând două contraargumente față de opinia Alexandrei.*

3. Partea a III-a – lectura textului multimodal

Multimodalul desemnează integrarea diverselor forme textuale în așa fel încât să genereze semnificații. Din categoria textelor multimodale fac parte designul vizual, fotografiile, revistele, cărțile în format electronic, paginile web, produsul video, schemele etc., iar la edițiile de până acum ale concursului au fost valorificate afișele unor campanii, reclame, caricaturi, pagina de internet, un fragment dintr-o postare pe o rețea de socializare, schema metroului din Atena. Structura acestei părți a subiectului a suferit modificări, ajungându-se ca la ultima ediție a concursului să existe patru itemi care urmăresc capacitatea elevului de a recunoaște în textul multimodal unele informații explicite sau formularea unor concluzii directe, ca în exemplul următor care a avut ca suport schema metroului din Atena:

- (1) *Imaginează-ți că te afli în Atena (Grecia) și folosești metroul ca mijloc de transport. Privește imaginea care conține schema metroului din acest oraș și citește următoarele informații:*

line (engl.) - linie

ISAP- Metroul electric

SUBURBAN RAILWAY – metroul suburban (face legătura între Atena și orașul Corint, aflat la 80 de km de Atena).

NATIONAL RAILWAY STATION – gara.

PARKING – parcare.

1. Ai ajuns în Atena cu avionul, iar hotelul tău se află lângă stația de metrou Omonia. Prezintă cum vei proceda pentru a ajunge la destinație, fără să schimbi decât o dată linia de metrou.

2. Printre obiectivele tale turistice se află portul Pireu (Piraeus). Dacă vei pleca din stația Omonia, la a câta stație vei coborî?

3. Te afli în stația Akropoli și trebuie să ajungi în Irini. Pentru aceasta, trebuie să folosești două dintre liniile metroului din Atena. Precizează, pentru fiecare dintre liniile folosite, numele stațiilor care sunt capete de linie, respectând direcția de mers a metroului.

4. Explică, în cel mult 10 rânduri, utilitatea folosirii culorilor în cadrul schemei metroului.